

GREENPEACE

Magazine • Driemaandelijks • Winter 2006 • December - januari - februari • 18de jaargang • nr 72

2006/4

Defilé voor een toekomst zonder gif

Acties tegen vervuilende centrales

Krijgen we GGO-rijst op ons bord?

DOSSIER: de lobbyisten van Greenpeace

Ecologie vanuit economisch perspectief

In oktober organiseerde de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling een forum rond groei en consumptie. Centrale vraag: wat verstaan we onder die begrippen? Economie in de brede betekenis ziet een stabiel klimaat, open ruimte, gezonde lucht of zuiver water evengoed als middelen die zorgen voor

behoeftenbevrediging als alle andere materiële middelen. De meeste van die middelen, die we onder de noemer ecologie kunnen brengen, zijn echter niet verhandelbaar en niet reproduceerbaar. Als het regenwoud bijvoorbeeld éénmaal weggekapt is, kan je het niet herstellen.

Duurzaam omgaan met schaarse middelen veronderstelt dat ook volgende generaties van dezelfde schaarse middelen kunnen genieten. Greenpeace duwt aan de kar voor een duurzaam, ecologisch beleid vanuit de overtuiging dat de vernietiging van niet reproduceerbare goederen zoals het klimaat of het regenwoud het bestaan, het overleven en de levenskwaliteit van de mens in gevaar brengt.

In de samenleving schijnt echter de overtuiging te overheersen dat economische kwantitatieve groei een noodzakelijk voorwaarde is om onze welvaart in de brede zin te behouden. Belangen op korte en op lange termijn botsen dan ook voortdurend.

De economie wordt voortgestuwd door de consumptie. Toewijzing van de schaarse productiemiddelen, inclusief milieu, volgt de vraag van de markt. De meeste consumenten zullen volmondig beamen dat zij veel belang hechten aan levenskwaliteit, inclusief een gezond milieu. Het probleem is dat we niet altijd het verband leggen tussen ons gedrag als consument en de gevolgen ervan. Een grote gezinswagen bevredigt de behoefte aan comfortabel transport en sociaal contact, maar kan tegelijk een hypotheek leggen op de strijd tegen klimaatverandering.

Bewustwording is dus een belangrijke sleutel om duurzame groei en consumptie mogelijk te maken. In dat kader kan ik iedereen warm aanbevelen om naar Al Gore's film "The inconvenient truth" te gaan. Het is een schitterend document dat een uitstekend wetenschappelijk onderbouwd beeld geeft van oorzaak en gevolgen van klimaatverandering. Bovendien brengt Al Gore een echt warm en persoonlijk menselijk verhaal hoe hij als jonge student overtuigd geraakt is dat de strijd tegen klimaatverandering een levenswerk zou worden. De film werkt buitengewoon motiverend om persoonlijke keuzes te maken. Tips over wat u zelf kan doen voor het klimaat, vindt u in overvloed op onze website onder de klimaat/energie pagina's.

Peter De Smet
Directeur Greenpeace België

[INTERNATIONAAL]

- 3** **Blik op de wereld**
Een kijk op de Greenpeace-acties in alle hoeken van de wereld
- 4-5** **Biodiversiteit**
Oceanencampagne: geen adempauze voor de Esperanza en de Arctic Sunrise!
- 6** **Giftige stoffen**
Gifschip aan de ketting na Greenpeace-actie
- 7** **Biodiversiteit**
Het andere gezicht van Finland
- 8** **Biodiversiteit**
Ggo-rijst duikt op in Europa!

[IN BELGIË]

- 9** **Biodiversiteit**
Greenpeace kiest voor een duurzame landbouw
- 10-13** **Klimaat**
Bekende Belgen op de bres voor het klimaat; Kernenergie ter vervanging van fossiele brandstoffen? Greenpeace in actie tegen vervuilende energie
- 14** **Giftige stoffen**
Modeshow voor een gifvrije toekomst...
- 15** **Ecoverbruiken**
Zin in een veilige deo? Ecologisch, eerlijk en chic: de Greenpeace-shop geeft het goede voorbeeld!
- 16** **Greenpeace en u**
Greenpeace steunen via een legaat of schenking; Neem zelf deel aan Greenpeace-acties! Expo 'Het groene hart van Afrika'

[DOSSIER]

De Greenpeace-lobbyisten werken in Brussel en in de grote landen van de Europese Unie om er de beleidsmakers te beïnvloeden. Met één doel: ervoor zorgen dat het milieu en de volksgezondheid prioriteiten zijn in de Europese wetten van morgen.

© GREENPEACE/REINAKERS

GREENPEACE

Greenpeace magazine wordt gemaakt voor de sympathisanten van Greenpeace in België, Luxemburg en Zwitserland.

Redactie en vertaling: Joren Gettemans, Frederika Hostens en Caroline Vetter.

Werkten mee aan dit nummer: Fawaz Al Bitar, Philippe Cornelis, Nicolas de Roten, Peter De Smet, Veerle Dossche, Jean-François Fauconnier, Geert Fremout, Karen Janssens, Elysabeth Loos, Petra Matthes, Pierre Schurmans, Wendel Trio, Stef Van den Eynde, Greenpeace Communications.

Greenpeace is een internationale drukingsgroep die ijvert voor de bescherming van het ecosysteem aarde.

We zijn politiek volledig onafhankelijk en halen onze financiële middelen enkel uit giften van onze sympathisanten en de verkoop van goederen.

Onze campagnes zijn altijd geweldloos.

Verantwoordelijke uitgever: Peter De Smet, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel. Tel. (02) 274 02 00, fax: (02) 274 02 30
www.greenpeace.be

Foto Cover: Creatie van Agatha Ruiz de la Prada; ©Greenpeace/Novis
Concept: Griet Wittoek
Fotogravure en druk: Massoz

Gedrukt op Cyclus Print, 100 % gerecycleerd, niet chloorgebleekt papier.

1 RUSLAND 6 september actiedag tegen de verbranding van afval en voor de vermindering van de afvalberg. Greenpeace voert actie voor de residentie van de regering in Moskou en vraagt dringende maatregelen om het afvalprobleem aan te pakken, dat langzaam maar zeker een nationale plaag wordt.

2 JAPAN Greenpeace opent er een campagne tegen GGO's (genetisch gemanipuleerde organismen) met de lancering van een gidsje dat een overzicht biedt van voedingswaren die GGO's bevatten. In ons land en in heel Europa zijn GGO-producten vrijwel verdwenen uit de winkelrekken, en Greenpeace wil in Japan hetzelfde resultaat behalen.

3 TIBET op 5 december trekt een team van Greenpeace China richting Lhasa, Tibet om er de impact van de klimaatverandering in de Himalaya, ook wel de 'derde pool' van de wereld genoemd, aan de kaak te stellen.

4 ZWEDEN Greenpeace voert actie in twee supermarkten die kabeljauw verkopen uit de Baltische zee, ondanks bewijzen dat een derde van de visvangst er illegaal is. Vrijwilligers kleven stickers met de tekst 'Stolen Fish' op de bewuste producten en delen folders uit waarin ze de klanten informeren over de twijfelachtige afkomst van de vis.

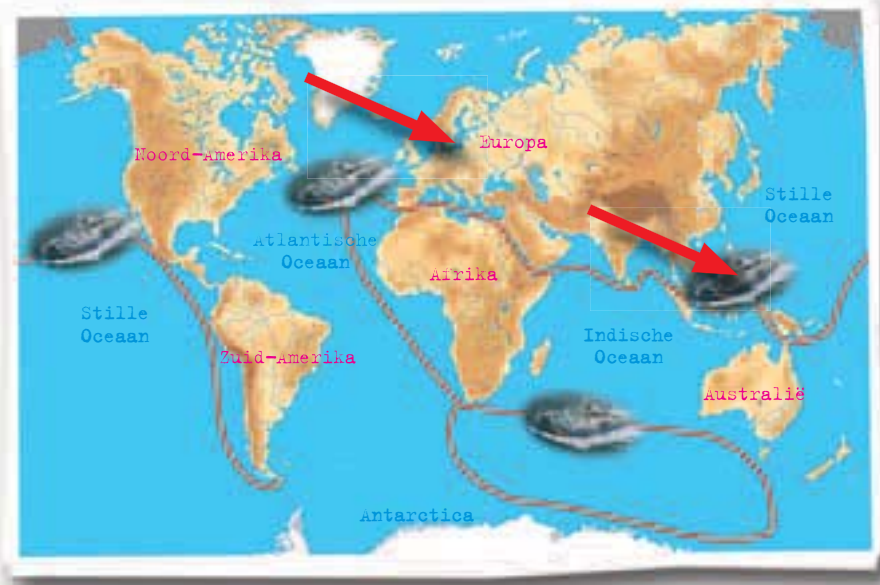
5 SPANJE tijdens een tour in het noorden van Spanje houdt Greenpeace halt bij zeven elektriciteitscentrales, waarvan het merendeel werkt op basis van steenkool. Met 'minder CO₂, meer schone energie' als slogan willen de actievoerders de publieke opinie sensibiliseren voor de klimaatproblematiek en tonen dat hernieuwbare energie een volwaardig alternatief is. Al meer dan 50 Spaanse organisaties hebben zich aangesloten bij de campagne.

6 BRAZILIË - INDONESIË teams van Greenpeace trekken doorheen de wouden van Sumatra, Indonesië en Brazilië die tijdens deze periode geteisterd worden door enorme bosbranden. De vuren, die vaak zijn aangestoken, hullen hele regio's in een dikke rook die de gezondheid van miljoenen personen bedreigt en bijdraagt aan de opwarming van de aarde.

7 THAILAND actievoerders van Greenpeace zetten vier ton steenkool af bij de deur van het Ministerie voor Energie om te protesteren tegen de 'pro-steenkool'-politiek van de regering. Ze ontrolden ook een spandoek waarin ze erop wijzen dat de Thaise energiepolitiek bijdraagt aan de klimaatverandering.

40.000. De Esperanza, die zich op het moment van de ramp in de Filippijnen bevond, gaf gevolg aan de oproep van de gouverneur van Guimaras en zette koers naar de plaats van de ramp. De bemanning leverde er de eerste hulpgoederen en schoonmaakmateriaal en hielp de lokale bevolking om de olievlek tegen te houden.

De mangroves in het zuiden van het eiland Guimaras zijn bijzonder zwaar getroffen. Het zijn belangrijke broedgebieden waar vissen volwassen worden. De impact van de olievlek op die ecosystemen is enorm. Volgens dr. Resurreccion Sadaba, mangrovespecialist aan de Filippijnse universiteit, "zijn de wortels van 90% van de mangroves besmeurd met olie."

Oceanencampagne: geen adempauze voor de Esperanza en de Arctic Sunrise!

De Esperanza kreeg te maken met olierampen en voerde actie tegen de desastreuze mijnbouw in de Filippijnen. De Arctic Sunrise op zijn beurt nam het op tegen de piraatvissers in de Noord-Europese zeeën. De strijd gaat onverminderd door!

Rodolfo Galuna, een 52-jarige Filippijnse visser van het eiland Guimaras, had amper vijftien dagen nodig om de vissersboot te bouwen die hij Rona doopte. Maar nu kan hij de Rona niet langer gebruiken. Op 21 augustus drong een stinkend goedje de tuin van zijn paalwoning binnen en bedekte de romp van zijn boot. Sindsdien slaapt de familie niet meer boven het water, maar boven een dikke smurrie. Rodolfo, vader van zes kinderen, maakt zich zorgen: "Ik weet niet waar we in de toekomst van moeten leven, ik moet ander werk vinden."

Op 11 augustus sloeg de enkelwandige tanker Solar 1, gecharterd door Petron Corp., de belangrijkste raffinaderij op de Filippijnen, lek in de woelige zee. De gevolgen zijn niet te overzien: 320 kilometer kust werd bedekt onder een dikke

laag smurrie. Kilometers mangrovegebied en koraalrif zijn aangetast en meer dan 1100 hectaren zeereservaten zijn beschadigd. Het is de ergste olieramp in de geschiedenis van de Filippijnen.

Broedgebieden en dorpen getroffen

Het aantal mensen dat te lijden heeft onder de ramp loopt volgens de Filippijnse autoriteiten op tot meer dan

In tegenstelling tot de Filippijnse regering, die er alles aan deed om de ramp te minimaliseren, besliste Greenpeace om de bevolking van Guimaras te blijven steunen. We worden regelmatig uitgenodigd door organisaties en universiteiten die deze zaak willen behartigen. Samen oefenen we druk uit op de Filippijnse overheid. Die moet haar verantwoordelijkheid opnemen en de bedrijven Petron en Sunshine Maritime, allebei

Wortels van mangroves besmeurd met olie uit de Solar 1 (Guimaras, Filippijnen).

direct betrokken bij de scheepsramp, vervolgen volgens het principe de vervuiler betaalt.

Desastreuze mijnbouw

Na de hulp aan de inwoners van Guimaras, leidde de Esperanza een protestvloot tegen een mijn van het bedrijf Lafayette op het eiland Rapu Rapu.

De Filipijnse regering gaf Lafayette in april 2005 een vergunning om goud, zilver, koper en zink te exploiteren in Rapu Rapu, ondanks het verzet van talrijke eilandbewoners en nationale groeperingen die zich zorgen maakten over mogelijke giftige lekken naar de zee.

Einde 2005 was het inderdaad zover: Lafayette moest zijn werkzaamheden stilleggen omdat er cyanide en andere toxische stoffen in zee terechtgekomen waren, wat een massale vissterfte veroorzaakte. Een onderzoek wees uit dat Lafayette de maximale exploitatiecapaciteit van de mijn had genegeerd. Bovendien was het bedrijf begonnen met de ontginning nog voor de werkzaamheden klaar waren die de zee moesten beschermen tegen lekken!

De Filipijnse regering stemde ermee in dat de mijn opnieuw opening voor een testperiode van 30 dagen. In die periode kwamen meerdere giftige lekken voor en de inwoners rapporteerden opnieuw vissterfte. Een onderzoek dat eind augustus werd uitgevoerd door Greenpeace toonde bovendien sterk verhoogde waarden aan voor zware metalen

RECENTE OLIERAMPEN

Indische Oceaan: Op 15 augustus 2006 botst de Japanse tanker *Bright Artemis* op 470 kilometer van de Indische kust met een kleiner vrachtschip. 5,3 miljoen liter ruwe olie komt in zee terecht. Het gaat om een incident met erge gevolgen, dat echter overschaduwd wordt door de olierampen in de Filipijnen en Libanon.

Filipijnen: Op 11 augustus 2006 slaat de enkelwandige tanker *Solar I* lek door de ruwe zee. Een eerste lek van 200.000 liter olie is het onmiddellijke gevolg. De tanker zinkt naar de diepzee, waardoor een berging erg onwaarschijnlijk is. De *Solar I* is nu een ecologische tijdbom: er is nog 1,8 miljoen liter olie aan boord.

Libanon: Op 13 en 15 juli 2006 bombardeert het Israëlische leger de elektriciteitscentrale van Jieh. Die ligt aan de kust, 28 kilometer ten zuiden van Beiroet. Tussen 11 en 40 miljoen liter olie komt in zee terecht. Het goedje besmeurt 150 kilometer kust en verspreidt zich in zee over een afstand van 150 kilometer.

Wat kunnen we doen?

- Schone en hernieuwbare energiebronnen kunnen ons helpen om minder afhankelijk te worden van olie. En minder olie betekent minder transport van olie.
- Zeereservaten versterken de ecosystemen van de oceanen en verbeteren hun vermogen om dergelijke milieurampen te boven te komen. Word Ocean Defender en help ons een netwerk van zeereservaten af te bakenen die 40% van het oceanoppervlak bedekken. Surf naar <http://oceans.greenpeace.org/nl/> om Ocean Defender te worden!

die zeer schadelijk zijn voor het milieu en de inwoners van de streek.

De 'maagdelijke' zee rond Rapu Rapu ligt pal op de migratieroute van de walvishaai, de grootste vis ter wereld. Dolfijnen, zeeschildpadden, zilver- en purperreigers zijn er vaak geziene gasten. De onderwaterwereld en de mangroves herbergen een ongelooflijke biodiversiteit en zijn de levensbron voor de lokale vissersgemeenschappen. De mijn van Lafayette heropenen, zou een ecologische ramp betekenen. De mijn is een bedreiging voor de inwoners van Rapu Rapu en voor alle dier- en plantensoor-

ten die in de regio voorkomen. Ze moet definitief dicht!

Rusland houdt illegale vissersvloot tegen

De Arctic Sunrise bevindt zich dan weer in Noord-Europa. De bemanning heeft er bewijzen verzameld tegen een vloot van vijf illegale vissersboten onder Georgische vlag in de haven van Svetly bij Kaliningrad. Op basis van die documenten beslisten de Russische autoriteiten op 3 oktober om de vloot aan te houden.

Greenpeace volgde de vloot al meer dan een jaar lang. Tijdens die periode veranderden de schepen - trawlers van meer dan 63 meter lang - van naam en thuishaven, nadat ze door de Europese Unie, IJsland en de Visserijcommissie van de noordoostelijke Atlantische Oceaan op de zwarte lijst geplaatst waren. Ze werden onlangs nog bevoorrad in Duitsland, Polen en Noorwegen, wat in strijd is met de akkoorden die deze landen getekend hebben.

"Rusland doet nu wat de andere landen al lang hadden moeten doen", reageerde Frode Pley, de campaigner aan boord van de Arctic Sunrise, toen hij vernam dat Rusland beslist had om de vloot aan te houden. "Door deze illegale vissersvloot aan te houden, creëert het een belangrijk precedent voor de strijd tegen de illegale visserij. Het is een voorbeeld voor de andere landen."

Nicolas de Roten

De actievoerders van Greenpeace bevestigen een spandoek aan de transportband van de Lafayette-mijn (Rapu Rapu, de Filipijnen).

Gifschip aan de ketting na Greenpeace-actie

In de nacht van 19 op 20 augustus 2006 loost het schip *Probo Koala* 400 ton giftig afval bij Abidjan, de hoofdstad van Ivoorkust. Dat kost acht mensen het leven en duizenden anderen komen in aanraking met het gif. Greenpeace kan niet bij de pakken blijven zitten en voert mee actie tegen het schandaal. Dankzij de acties werd het schip aan de ketting gelegd en kan verder onderzoek plaatsvinden. Een mooie overwinning!

Het schandaal rond de illegale lozing in Ivoorkust breekt begin september uit als de eerste gevallen van vergiftiging bekend raken. Honderden betogers stappen door de straten van Abidjan om te protesteren tegen de laksheid van de regering. Ondanks een eerste onderzoek krijgt het schip, afkomstig uit Amsterdam, de toestemming om het anker te lichten en te vetrekken naar Estland.

Wie draagt de verantwoordelijkheid?

Op 25 september vaart het Greenpeace-schip de *Arctic Sunrise* de Estse haven van Paldiski binnen en blokkeert het de *Probo Koala*. Greenpeace eist van de Estse autoriteiten dat ze het schip vasthouden tot het onderzoek achter de rug

is. Zo'n ramp mag niet meer gebeuren! Daarom is het nodig om alle verantwoordelijken te vinden en de schuldigen te berechten, en de gaten in de internationale wetgeving op te sporen en te dichtten. De Conventie van Bazel bijvoorbeeld verbiedt de uitvoer van giftig afval van rijke landen naar het Zuiden. Hoe kon zo iets dan gebeuren? Greenpeace richt zich ook tot de Europese Commissie. Die moet de betrokken lidstaten aansporen om het onderzoek zo snel mogelijk af te ronden.

Op 26 september vraagt de Ivoriaanse minister van Leefmilieu aan zijn Estse collega om de *Probo Koala* aan de ketting te leggen. Daags na die aanvraag gaat Estland overstag. Op 28 september reist de Europese milieuministra-

De Europese milieuminister, Stavros Dimas, gaat aan boord van de *Arctic Sunrise* om de Greenpeace-bemanning een hart onder de riem te steken. De Estse minister van Leefmilieu volgt hem op de loopbrug.

ris naar Estland om er de actievoerders van Greenpeace te feliciteren. Volgens hem "is het belangrijk ervoor te zorgen dat dergelijke misdaden niet ongemerkt kunnen gebeuren en dat ze zich in de toekomst niet kunnen herhalen". De commissaris engageert zich ook om de wetgeving op het transport van gevaarlijke stoffen te verstrengen.

Dat is erg goed nieuws voor mens en milieu in Ivoorkust en van alle landen die nog veel te vaak gezien worden als vuilnisbakken voor het afval van de rijke landen in het Noorden. Greenpeace blijft het dossier van dichtbij volgen zodat het Europees engagement niet in de vergetelheid geraakt!

Caroline Veter

Greenpeace voert actie tegen de *Probo Koala*. De lozing van giftig afval voor Ivoorkust kostte acht personen het leven. 55.000 anderen liepen een vergiftiging op.

Illegaal gekapt hout uit Rusland dat naar Finland is vervoerd.

Het andere gezicht van Finland

Rijd je Finland binnen of buiten met een illegaal gekopieerde cd in de koffer, dan riskeer je een boete en inbeslagname. Maar als je Finland binnenrijdt met een lading illegaal gekapt hout uit Rusland, dan hoef je helemaal niets te vrezen. Dat blijkt tenminste uit onderzoek op het terrein in Rusland, vorige zomer. Om het fijne te weten over wat er zich afspeelt in Noord-Europa, praten we met Sini Harkki, bosexperte in Finland.

Finland herbergt uitgestrekte bosgebieden. Waarom moet het dan hout uit het buitenland invoeren?

Sini Harkki: "Het land heeft eenvoudigweg niet voldoende bossen meer om de vraag naar hout bij te houden. Finland is geleidelijk aan een van de belangrijkste papierproducenten ter wereld geworden. Daarnaast produceert het land ook afgeleide producten die bestemd zijn voor zowel de Finse als de Europese markt en internationale markten zoals Japan. Bijna een vijfde van het hout dat Finland gebruikt, is afkomstig uit Rusland. Onder andere de streek

van Karelië is het slachtoffer van die handel doordat ze zo dicht bij Finland ligt. Naar schatting 3 miljoen kubieke meter hout uit Karelië wordt uitgevoerd naar Finland, terwijl de totale gekapte hoeveelheid rond de 6,7 miljoen kubieke meter schommelt..."

Wie zet die handel op?

"Greenpeace heeft in juni en augustus 2006 onderzoek gedaan op het terrein⁽¹⁾, in het hart van Karelië. Zo hebben we de rol kunnen aantonen van twee Finse houtindustriegiganten: Stora Enso en UPM-Kymmene. Maar dat wil niet zeggen dat de andere bedrijven vrijuit gaan. Het hout wordt naar zagerijen of pulpfabrieken gebracht of als afgewerkt product naar Europese landen uitgevoerd."

Is die handel illegaal?

"Ja. De houtkapoperaties zijn in strijd met de Russische bos- en milieuwetgeving. De bedrijven hebben zelfs geen milieu-impactstudie laten uitvoeren, hoewel de Russische wet die verplicht. Maar op Europese schaal is er geen wetgeving die de import van illegaal gekapt hout verbiedt! Het is een van de grootste lacunes van de Europese wetgeving en Finland houdt elke mogelijke evolutie tegen. Greenpeace, samen met 180 niet-gouvernementele organisaties (ngo's) en 80 bedrijven, eist een effectieve wetgeving op Europese schaal. Die moet illegaal gekapt hout verbieden en garanderen dat houtproducten afkomstig zijn van bossen die op een duurzame manier beheerd worden."

En wat kunnen de consumenten doen?

"We kopen allemaal vroeg of laat een houtproduct. Zonder het te weten, zijn we dus misschien medeplichtig aan de 'misdrijven' die in Finland en Karelië begaan worden. Eén goede raad: koop houtproducten die het FSC-logo dragen. Dat logo garandeert dat het hout dat voor de productie werd gebruikt, afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen. En kies voor gerecycleerd papier, om de bossen te sparen!"

Caroline Veter

⁽¹⁾ U leest er meer over in het rapport *Partners in crime*, Greenpeace International, 19 september 2006, beschikbaar op www.greenpeace.org/international/press/reports/forest-crime-finland

DE MOGELIJKE GEVAREN VAN GGO-RIJST

De Chinese rijst is genetisch gewijzigd om resistent te worden tegen schadelijke insecten; haar Amerikaanse tegenhanger om tolerant te worden voor een onkruidverdelger, 'Liberty', die natuurlijk ook ontwikkeld is door Bayer. Wat hebben ze gemeen? De verspreiding van deze ggo-rijst in het milieu bedreigt het voortbestaan van traditionele rijstsoorten die het basisvoedsel vormen voor de helft van de wereldbevolking. En bovendien hebben we nog altijd niet genoeg gegevens om zeker te zijn dat de ggo-rijst veilig is voor de menselijke gezondheid.

Meer lezen over ggo-rijst? Surf naar www.greenpeace.org/raw/content/international/press/reports/IllegalChinaGGrice.pdf

In 2005 ontdekt Greenpeace dat illegaal genetisch gemodificeerde rijst verbouwd wordt in de Chinese provincie Hubei. Die rijst vinden we nu terug op de Europese markten...

Ggo-rijst duikt op in Europa!

In september is ggo-rijst uit China en de Verenigde Staten onze markten binnengedrongen. Die rijst is illegaal en mag gewoon niet geteeld worden voor commerciële doeleinden. Maar dat kan niet verhinderen dat hij de wereld 'rondreist'.

Ggo-rijst die voor commerciële doelen geteeld wordt? Die bestaat in theorie niet. Het verbod is formeel in alle landen ter wereld, behalve in de Verenigde Staten. Daar is ggo-rijst wel toegelaten, maar dat wil nog niet zeggen dat die er ook gekweekt wordt. De landbouwers hebben immers te veel schrik dat het product geweigerd zal worden door de consument. Hoe kan het dan dat deze rijst uit China en de VS terechtgekomen is op het bord van consumenten in Nederland, Duitsland, Italië, Zwitserland en België?

China en de VS met de vinger gewezen

Dat in China ggo-rijst geproduceerd wordt, is eigenlijk een publiek geheim. In 2005 organiseerde Greenpeace een rondreis in de provincie Hubei om er de volstrekt illegale commerciële teelt van ggo-rijst aan de kaak te stellen. De rijst komt in het milieu terecht en besmet er niet alleen de Chinese voedselketen, maar ook de export naar Europa. Greenpeace liet in verschillende landen voedingsproducten op basis van rijst analyseren, en vijf stalen bleken sporen van ggo-rijst te bevatten. Maar dat is slechts het topje van de ijsberg: rijst wordt in de realiteit in een groot aantal producten gebruikt, van potjes babyvoeding tot yoghurt.

In de Verenigde Staten gaat het dan weer om een experimentele rijst van Bayer die om nog onduidelijke redenen in de voedselketen terechtgekomen is. Sindsdien probeert de multinational op de valreep nog een goedkeuring te krijgen voor de rijst, om op die manier de schadevergoedingen te ontlopen die zonder twijfel zullen volgen...

In beide gevallen kunnen we ons de vraag stellen: hoe is het zover kunnen komen? Moeten we spreken van opgezet spel of incompetentie?

In het eerste geval gaat het erom ons voor een voldongen feit te stellen door de voedselketen te besmetten met ggo-rijst en zo een regularisatie van ggo-producten af te dwingen. In het tweede geval blijkt duidelijk dat onderzoeksinstellingen en industriële groepen niet in staat zijn om de verspreiding van ggo-gewassen tegen te houden. Kortom: op zich een reden om het te verbieden.

Greenpeace pleit voor een ggo-vrije voedingsproductie. Die moet de biodiversiteit beschermen en tegelijk voor ieder een gezonde en kwalitatieve voeding garanderen.

Geert Fremout

Greenpeace kiest voor duurzame landbouw

Een landbouw die de wereldbevolking kan voeden en toch duurzaam is voor het milieu? Dat zien we wel zitten! Maar het is nog verre toekomstmuziek: bijna 900 miljoen mensen lijden honger. Om daar iets aan te doen, heeft een grote groep organisaties beslist om de krachten te bundelen in een gemeenschappelijke campagne Landbouw2015.

Het is ronduit schandalig dat het aantal ondervoede mensen niet vermindert. Toch is het mogelijk om de honger en de armoede op korte termijn aanzienlijk terug te dringen door een duurzame landbouw op wereldschaal. Een dergelijk landbouwsysteem moet economisch kloppen en een eerlijke prijs betalen aan de boeren die de producten op de markt brengen. Het houdt bovendien rekening met de grenzen van het ecologische evenwicht, uit respect voor de huidige en toekomstige generaties. Natuurlijk vraagt een dergelijke reorganisatie een heroriëntatie van de huidige landbouwpolitiek.

Ngo's slaan handen in elkaar

Onlangs hebben landbouwersorganisaties, ontwikkelingsorganisaties en milieu-

bewegingen waaronder Greenpeace de krachten gebundeld in een gemeenschappelijke campagne Landbouw2015 (www.landbouw2015.be). Het project wil de publieke opinie sensibiliseren en druk uitoefenen op de politieke verantwoordelijken om het huidige landbouwsysteem te verbeteren.

Een voorbeeld: Europa voert soja in uit het Amazonegebied om onze (te) grote veestapel te voederen. Die situatie heeft dramatische gevolgen voor de landbouw aan beide zijden van de oceaan: in het Amazonegebied wordt het regenwoud vernield om er intensieve en industriële sojaplantages aan te leggen. Lokale landbouwers worden er van hun land verdreven.

Na kaalslag moet dit bos plaats ruimen voor sojamonoculturen.

HOE DUURZAME LANDBOUW EEN DUW IN DE RUG GEVEN? VERSTUUR DE POSTKAARTEN DIE U BIJ DIT MAGAZINE VINDT!

En beweegt wat in België! Begin september hebben de melkproducenten, de veevoederfabrikanten, de supermarkten en de landbouworganisaties een duurzaamheidsplatform in het leven geroepen om te zoeken naar oplossingen voor de sojaproblematiek. Een stap in de goede richting! Maar de deelnemers moeten hun engagement nu ook omzetten in daden. Moedig ze aan met een postkaart. Het is belangrijk dat we als consument laten merken dat we geen schuld willen hebben aan de vernieling van het Amazonewoud!

Bij ons veroorzaakt de massale vleesproductie dan weer een belangrijk mestprobleem, in het bijzonder in Vlaanderen. Bovendien worden onze vleesoverschotten tegen dumpingprijzen uitgevoerd naar Afrika, waar ze de Afrikaanse boeren oneerlijke concurrentie aandoen. De alternatieven liggen voor de hand: het aantal dieren licht en geleidelijk verminderen in België, onze overdreven vleeshonger temperen en ons vee voederen met proteïnes van eigen bodem, zoals grasklaver.

Caroline Veter

Marion Hänsel kiest samen met Greenpeace voor groene stroom.

Bekende Belgen op de bres voor het klimaat

Kommil foo, Nic Balthazar en Lieve Blancquaert, Alain Hubert, Yevgueni... het zijn slechts enkele van de bekende koppen die gekozen hebben voor groene stroom. Ze kondigden hun overstap aan op een persconferentie die Greenpeace eind september organiseerde en benadrukten hun engagement in de strijd tegen de klimaatverandering. Marion Hänsel, bekende Brusselse regisseur en producer⁽¹⁾, is één van hen. Ze kon er niet bij zijn op de persconferentie, dus grepen we de kans om haar later te interviewen.

Waarom steunt u onze campagne?

Marion Hänsel: "Ik volg al een tiental jaar heel oplettend de problematiek van de klimaatverandering en vraag me dikwijls af wat we er concreet tegen kunnen doen, op onze eigen kleine schaal. Meewerken aan een initiatief van een organisatie is natuurlijk eenvoudiger dan zelf naar oplossingen op zoek gaan. Als er iets concreets gedaan kan worden, ben ik paraat!"

Het voorbije decennium was doorslaggevend om ons bewust te worden van de urgentie van het klimaatprobleem. Deelt u die mening?

"Ik heb inderdaad de indruk dat we meer en meer nieuws te verwerken krijgen over klimaatrampen. We krijgen te horen dat de sneeuw het laat afweten en skistations steeds hogere oorden moeten opzoeken. Dat raakt me, want mijn zoon is skileraar."

Is het overdreven te stellen dat dit een van uw grootste zorgen is op milieugebied?

"De klimaatproblematiek heeft een effect op andere thema's die me na aan het hart liggen: de steeds grotere kloof tussen de arme en rijke landen, de globalisering, de demografie in arme landen... Stuk voor stuk problemen die op de noodzaak aan onderwijs, ontwikkeling en cultuur wijzen."

Hoe sta je tegenover problemen van dergelijke omvang?

"Ik ben van nature optimistisch: voor elk probleem bestaat een oplossing. Als ik wetenschappers de alarmbel hoor luiden, ga ik ervan uit dat ze hun werk doen, zich baseren op reële waarnemingen en niet zomaar paniek willen zaaien. En ik denk dat mensen zoals Bush, die weigeren het Kyoto-protocol te ondertekenen, vroeg of laat zullen moeten bijdraaien. Ik hoop alleen dat het niet te laat zal zijn. Ik

⁽¹⁾ Marion Hänsel heeft een nieuwe film gemaakt: 'Si le vent soulève les sables', over een droog seizoen dat niet meer eindigt en de schaarste van water. Begin 2007 in de bioscoop.

“Kiezen voor groene stroom is een kleine stap die een groot verschil maakt. Elk gezin kan iets doen aan de klimaatverandering: doe zoals wij en schakel gewoon over op groene stroom!”

NIC BALTHAZAR, PRESENTATOR, EN LIEVE BLANCQUAERT, FOTOGRAFE

“De opwarming van de aarde vormt een echte bedreiging voor onze planeet, vooral als we niet snel reageren. Kiezen voor groene stroom is een kleine stap die ik kan zetten en die vooral effect zal hebben als anderen dat ook doen.”

ALAIN HUBERT, INGENIEUR EN ONTDEKKINGSREIZIGER

“Omdat het vijf voor twaalf is in de wereld, en hoog tijd is om het tij te keren, schakelen wij over op groene energie. Bewust omgaan met energie begint bij onszelf.”

KOMMIL FOO, CABARETDUO

“Waarom de natuur verpesten met vervuilende energie als de natuur zelf energie kan opwekken?”

YEVGUENI, MUZIKANTEN

heb ook de indruk dat steeds meer mensen wakker schieten, hoewel er nog veel werk aan de winkel is!”

Is de berusting van sommige mensen niet het gevaarlijkste?

“Ongetwijfeld. Er is altijd een oplossing. De vrijmaking van de elektriciteitsmarkt lijkt me een goede kans. Ook vanuit democratisch standpunt: voor het eerst kunnen we kiezen waar onze elektriciteit vandaan komt! Iedereen die gas of elektriciteit gebruikt, zou dat moeten appreciëren. Bovendien is het zeer eenvoudig om over te stappen.”

U had het spontaan over de weigering van George Bush om het Kyoto-protocol te ondertekenen. Vindt u dat de Belgische politici voldoende belang hechten aan de klimaatverandering?

“België heeft Kyoto geratificeerd en gedraagt zich correct op Europees niveau, zo lijkt me. Maar wat me opvalt, vooral in vergelijking met veel andere landen waar ik geweest ben, is dat we achterop geraken op veel gebieden. Ik was tweemaal in New Delhi (India), met vijf jaar ertussen en ik was onder de indruk van de vooruitgang die geboekt was in de strijd tegen de vervuiling. De overheid is erin

geslaagd om nieuwe soorten brandstof op te leggen en het verschil was duidelijk merkbaar. Als zo iets mogelijk is in een stad met 50 miljoen inwoners in een land dat niet bijzonder rijk is, dan hebben we echt geen enkel excuus.”

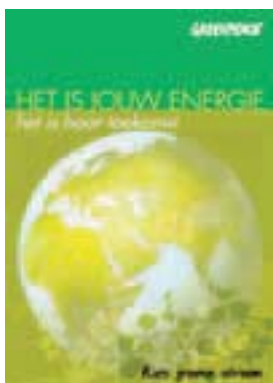
Hebt u de indruk dat uw omgeving uw zorg om het klimaat deelt?

“Natuurlijk, maar je kiest ook je eigen omgeving! Ik ben onder de indruk van de reden waarom jongeren gevoelig zijn voor de problematiek. Ik zie het aan mijn zoon en zijn vrienden: ze willen de natuur beschermen, maar ik merk soms angst en wanhoop. Ze vragen zich af hoe de wereld er binnen twintig jaar zal uitzien... Ik hoop dat de politici die vragen ernstig nemen en er een antwoord op vinden.”

Denkt u dat onze Groene Stroom-gids⁽¹⁾, die u steunt, van pas zal komen?

“Dat denk ik zeker: zo'n gids maakt het mogelijk om de juiste keuze te maken. Eerlijk gezegd: als iemand pretendeert groene stroom te verkopen, dan moet die ook echt groen zijn. Ik wil die richting inslaan, zelfs al is de voorgestelde keuze iets duurder.”

Elysabeth Loos

WILT U OOK OVERSCHAKELEN OP GROENE STROOM?

Kiest u net als Marion Hänsel voor groene stroom? Dankzij de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt kan dat probleemloos. U kiest in alle vrijheid een leverancier die groene stroom uit schone energiebronnen aanbiedt. Zo werkt u de opwarming van de aarde niet in de hand.

Greenpeace heeft een leveranciersklassement opgesteld om u bij die keuze te helpen. Dat klassement is te vinden in de brochure Het is jouw energie, het is haar toekomst die bij het vorige Greenpeace Magazine verzonden werd. U vindt de informatie ook op de site www.greenpeace.org/groenestroom.

Daar leest u ook hoe u in enkele eenvoudige stappen kunt overschakelen!

⁽²⁾ 'Het is jouw energie, het is haar toekomst', Greenpeace België, beschikbaar op www.greenpeace.org/groenestroom.

Kernenergie ter vervanging van fossiele brandstoffen?

De nucleaire industrie stelt kernenergie voor als de oplossing om klimaatverandering tegen te gaan. Maar kunnen we kernenergie een oplossing noemen? Met verschillende organisaties heeft Greenpeace op 19 oktober een seminarie⁽¹⁾ rond dit thema georganiseerd. We praten er met Jan Willem Storm van Leeuwen, een van de sprekers. Hij is fysisch chemicus en werk als onafhankelijk consultant.

Tijdens het seminarie sprak u vooral over het 'duo' kernenergie en opwarming van de aarde. Draagt kernenergie effectief bij tot de opwarming van de aarde?

Jan Willem Storm van Leeuwen: "Een kerncentrale op zich stoot geen CO₂ uit, maar alles eromheen wel. Er wordt bv. veel CO₂ geproduceerd voor het beton en staal die

nodig zijn om de centrales te bouwen. In een kerncentrale maakt men gebruik van uranium. Tijdens het omzetten van uraniumerts tot splijtstof wordt er ook veel CO₂ uitgestoten. Het is een heel complex industrieel proces. Je hebt graafmachines nodig in de mijnen, vrachtwagens... Miljoenen tonnen rots worden verplaatst met dieselmotoren. En dan is er nog de CO₂ die vrijkomt na 'het leven' van een centrale, bij de ontmanteling of bij de controle van het afval gedurende miljoenen jaren..."

Het uraniumgehalte in het erts daalt. Wat betekent dit precies?

"Het rijkste erts wordt altijd het eerst gedolven. Het gehalte aan uranium in het erts dat nog overblijft, wordt steeds lager. En hoe lager het wordt, hoe meer energie er nodig is om het uranium te winnen. Nu stoot een kerncentrale minder CO₂ uit dan een gascentrale. Maar over 60 tot 70 jaar zal dit CO₂-'voordeel' van een kerncentrale niet meer bestaan."

Waar komt het uranium vandaan?

"De grootste leveranciers zijn Canada, Australië, Kazachstan, Namibië en Niger. Natuurlijk gaat de ontginning van uranium in die landen vaak gepaard met weerstand van de lokale bevolking. De uraniumexploitatie leidt tot de vernieling van groot-schalige natuurgebieden."

Wat zijn de andere gevaren van kernenergie?

"Laten we het vooral hebben over het onoplosbaar probleem van het radioactief afval. Ik denk dat de kernindustrie dit bewust niet aanpakt en gewoon doorschuift naar de komende generaties. Nu is er al geen geld vrij om dit probleem serieus aan te pakken. Energie wordt alsmaar duurder. Zal er over zo'n 30 jaar wel geld vrij zijn hiervoor? Ik heb mijn twijfels."

Stel dat we alle centrales die op fossiele brandstoffen draaien, vervangen door kerncentrales, hoe zou de wereld er dan uitzien?

"Kernenergie zorgt wereldwijd voor 2,5% van het energieverbruik. Dit is te verwaarlozen. Volgens de meest ambitieuze scenario's zou het aandeel van kernenergie kunnen stijgen tot maximaal 4%. Zoals ik al zei, daalt met de tijd het uraniumgehalte in het gebruikte erts. Over 70 jaar zullen de bekende uraniumreserves uitgeput zijn."

En toch blijven sommige landen kernenergie verdedigen?

"Ja. De Britse regering houdt zogezegd rekening met alle energieopties. In werkelijkheid gaat al het geld naar kernenergie en blijven er nauwelijks fondsen over voor hernieuwbare energiebronnen. De regering sluit elk overleg over kernenergie uit. Dit is een aantasting van democratische rechten. Greenpeace heeft hierover een proces aangespannen tegen de Britse regering."

Caroline Vetter

⁽¹⁾ De teksten van de verschillende sprekers vindt u op www.uitstapkernenergie.be/nl/sem/10-06/

25 oktober: actie tegen de verouderde kerncentrale van Tihange.

Acties tegen vervuilende centrales!

23 oktober: om halfacht begint Greenpeace een protestactie in de steenkoolcentrale van Ruien. Het is het begin van een hele week actievoeren om aan te tonen dat België elektriciteit kan produceren zonder vuile en ouderwetse centrales.

In Ruien doen zo'n twintig actievoerders mee. Eén team toont spandoeken met daarop de negen vervuilende centrales (kern- en steenkoolcentrales) die nog steeds in gebruik zijn in België. Een ander team klimt naar de top van de koeltoren en laat zich aan klimtouwen naar beneden zakken om er in enorme letters 'Vervallen' op te schilderen. Met die boodschap willen ze duidelijk maken dat de huidige politiek absurd is. We pretenderen dat we tegen de klimaatverandering strijden, maar blijven intussen onze elektriciteit halen uit steenkool. Die verouderde technologie is zelfs goed voor 10% van onze totale CO₂-uitstoot⁽¹⁾ en levert dus een belangrijke bijdrage aan de klimaatverandering.

Amper twee dagen later dringt een dertigtal activisten de kerncentrale van Tihange binnen. Want ook nucleaire energie is geen antwoord op de klimaatverandering, integendeel! Er is nog steeds geen oplossing voor hoogradioactief afval, en bovendien is kernenergie erg duur, onzeker en produceert ze ook aanzienlijke hoeveelheden CO₂ (zie het interview met Jan Willem Storm van Leeuw op de vorige pagina).

De actievoerders kunnen zonder problemen de koepel van de Tihange 1 reactor beklimmen en schilderen er een grote barst op. Een tweede team beklimt de immense koeltoren en schildert er opnieuw 'Vervallen' om aan te tonen dat de centrale haar tijd gehad heeft. Vorig jaar werd de centrale van Tihange immers ouder dan 30 jaar, de leeftijd die oorspronkelijk voorzien was voor haar sluiting. Toch stijgen vanaf twintig jaar de risico's van slijtage al gevoelig, met alle denkbeeldige gevolgen van dien.

Actie tegen de steenkoolcentrale van Ruien.

Electrabel: het is jouw energie... die vervuult

België telt naast die in Ruien nog zeven steenkoolcentrales: Mol, Rodenhuize en Langerlo in Vlaanderen, en Amercœur, Awirs en Monceau in Wallonië. En dan zijn er nog de twee kerncentrales in dit land, Tihange en Doel. Ze zijn allemaal eigendom van Electrabel, veruit de grootste vervuiler op het vlak van elektriciteit in België. Op 27 oktober, enkele dagen na de acties in Ruien en Tihange, bracht Greenpeace een verrassingsbezoek: actievoerders legden een steenkooltapijt

voor de zetel van Electrabel, en stelden er nucleaire vaten op. Met spandoeken toonden ze de boodschap: 'Electrabel: het is jouw energie... die vervuult.'

Met de actieweek willen we aantonen dat België elektriciteit produceert op basis van vervuilende energiebronnen in plaats van te investeren in energiebesparing en schone, hernieuwbare energiebronnen zoals biomassa, zonne- of windenergie. We hopen dat de boodschap gehoord is door de politieke verantwoordelijken...

Karen Janssens

¹⁾ Gegevens voor 2001 en geldig voor alle sectoren (elektriciteit, transport, industrie en verwarming). Bron: European pollutant emission register, www.eper.cec.eu.int/.

Een ongewone modeshow in de gangen van het Europees Parlement. Alle creaties zijn gemaakt zonder een reeks gevaarlijke chemische stoffen die courant gebruikt worden in de textielsector.

Modeshow voor een gifvrije toekomst

Brussel, 4 oktober 2006. Om klokslag één uur trekt een vreemde stoet door de luxueuze gangen van het Europese Parlement. Talrijke Europese politici staan rond een vreemd decor: spandoeken die een nieuwe website aankondigden en een rode loper waarop mannequins defileren. Ze worden voorgesteld door vier europarlementsleden die meewerken aan een modeshow georganiseerd door Greenpeace. Maar wat is nu eigenlijk de bedoeling?

Alle mannequins dragen exclusieve creaties van Luxoir, Jocomomola, David Delfin, La Casita de Wendy, Txell Mirás en Agatha Ruiz de la Prada. De creaties hebben één kenmerk gemeen: ze zijn gemaakt zonder de gevaarlijke chemische stoffen die courant gebruikt worden in de textielsector en heel wat gezondheidsproblemen veroorzaken. Door mee te werken aan dit defilé sturen de ontwerpers een duidelijk signaal naar de parlementsleden: de gevaarlijke chemische stoffen die gebruikt worden in consumptiegoederen zoals onze kledij,

kunnen perfect vervangen worden door veiliger alternatieven. Die stap is niet alleen broodnodig voor de bescherming van onze gezondheid, maar is ook economisch haalbaar.

www.substitutionworks.com

Het defilé is meteen ook de gelegenheid om een nieuwe website te lanceren: www.substitutionworks.com. Daarop worden grote merken genoemd die er zelf al voor gekozen hebben om de gevaarlijke chemische stoffen uit hun producten te weren en ze te vervangen

door minder schadelijke alternatieven. Enkele voorbeelden? Adidas, Lego, Mango, Nokia, Dell, Ikea...

Met het evenement wil Greenpeace de europarlementsleden ervan overtuigen de Europese chemische wetgeving te verstrengen. Het voorstel dat momenteel op tafel ligt onder de naam REACH⁽¹⁾ is de voorbije jaren al sterk afgezwakt onder invloed van de chemische industrie.

Greenpeace is van mening dat REACH koste wat het kost het substitutieprincipe moet bevatten. Volgens dat principe moeten gevaarlijke chemische stoffen systematisch vervangen worden door veiliger alternatieven, als die voorhanden zijn. De eis wordt ondersteund door honderden organisaties die ijveren voor de bescherming van het milieu, de rechten van de consument, de volksgezondheid, vrouwenrechten en vakbonden.

Boodschap aangekomen!

En de boodschap van 4 oktober lijkt goed aangekomen! Eén week later keuren de europarlementsleden in de commissie Milieu met een comfortabele meerderheid het substitutieprincipe goed.

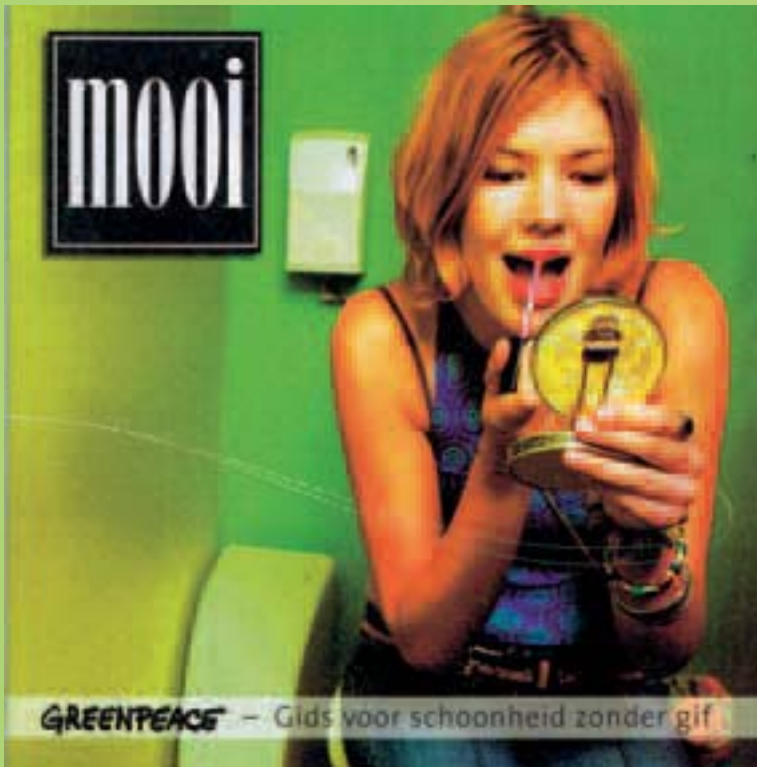
Ook andere belangrijke punten krijgen groen licht, waaronder het voorzorgsprincipe dat bepaalt dat de chemische industrie verantwoordelijk is voor de veiligheid van haar producten. De parlementsleden kiezen ook voor een grotere transparantie. Die garandeert een betere informatie voor de consument over het gevaar van sommige consumptieproducten.

Laatste rechte lijn

Toch gaat het hier nog niet om een definitieve overwinning, want er moet nog een compromis gevonden worden tussen de europarlementsleden en de ministers van de 25 landen. Op het moment van dit schrijven kunnen we alleen hopen dat ze ervoor zorgen dat de REACH-wetgeving haar doelstellingen haalt en een effectieve bescherming van de volksgezondheid en het milieu garandeert. De finale stemming wordt eind 2006 verwacht.

Fawaz Al Bitar

⁽¹⁾ REACH is de afkorting van Registration, Evaluation and Autorisation of Chemicals (registratie, evaluatie en vergunning van chemische stoffen).

Zin in een veilige deo?

In de cosmetische producten en parfums die we dagdagelijks gebruiken, worden chemische stoffen gebruikt die schadelijk zijn voor de gezondheid. Die stoffen komen vaak vrij, met name bij gebruik van het product. Als we ons haar wassen, ons maquilleren, een vleugje parfum aanbrengen of een dagcrème gebruiken, stellen we ons dus onzichtbaar bloot aan giftige stoffen.

Niets aan te doen? Toch wel!

Greenpeace heeft een groot aantal cosmeticabedrijven ondervraagd over de aanwezigheid in hun producten van een twintigtal chemische stoffen die vaak in cosmetica aangetroffen worden. Daarnaast werden ook een aantal parfums geanalyseerd. Uit die onderzoeken bleek dat een aantal vooruitstrevende merken al positieve stappen ondernomen hadden. Op basis van de verkregen resultaten schikte Greenpeace de bedrijven in drie groepen: groen, oranje en rood. Tussen de bedrijven in de groene lijst staan namen als The Body Shop, Weleda, Dr. Hauschka...

Gebruikt u cosmetica en vraagt u zich af welke gevaarlijke chemische stoffen er in te vinden zijn? Surf dan naar www.greenpeace-web.org/mooi/ en u vindt er het hele overzicht!

Ecologisch, eerlijk en chic: de Greenpeace-shop geeft het goede voorbeeld!

De eindejaarsfeesten naderen... Bent u nog op zoek naar leuke cadeaus? Neem een kijkje in de wintercatalogus die u bij dit magazine vindt! Alle kleding en ander textiel uit de catalogus dragen het EKO-label, dat garandeert dat het gebruikte katoen afkomstig is van duurzame landbouw.

Nieuw!

Maar Greenpeace wil altijd verder gaan in de zoektocht naar ecologische alternatieven en daarom zijn er twee nieuwe kledinglijnen ontwikkeld die de EKO- en Max Havelaar-labels combineren: *Keep it Cool* voor de kinderen en *Too Hot To Handle* voor volwassenen. Het Max Havelaar-label garandeert ook dat de kledij afkomstig is uit eerlijke handel. Door dergelijke kledij te kopen, helpt u dus de levensomstandigheden van de producenten in het Zuiden verbeteren. Kortom: deze kledinglijnen respecteren niet alleen het milieu, maar ook de mens!

In de catalogus vindt u verder speelgoed in ecologisch hout voor de kinderen, leuke zakken en schoolmateriaal, kaarsen uit pure bijenwas en natuurlijk wenskaarten! Meer weten? Neem een kijkje op www.greenpeaceshop.be.

Neem zelf deel aan Greenpeace-acties!

Peter heeft zich van bij het begin verzet tegen de verspreiding van genetisch gemanipuleerde organismen. Nu neemt hij deel aan de acties om te voorkomen dat ggo's in het milieu worden verspreid. Charlotte is meer dan ooit voor schone energie. Via de acties van Greenpeace probeert ze mee een einde te maken aan vervuilende energie en promoot ze milieuvriendelijke energiebronnen.

En u? Bent u bezorgd om het milieu? Wilt u op het terrein bijdragen aan de bescherming van het milieu voor de volgende generaties? Dan kunt u actievoerder worden bij Greenpeace.

Wat u zeker moet weten:

- Het gaat om een vrijwillig engagement
- Geweldloosheid, teamgeest en motivatie zijn van het grootste belang
- Veiligheid gaat voor alles
- Technische bagage (klimmen...) is een extra troef
- Een elementaire kennis van het Engels is noodzakelijk
- U kunt zich snel vrijmaken voor 2 tot 3 opeenvolgende werkdagen
- U bent minstens 18.

Bent u geïnteresseerd? Vul dan snel de antwoordcoupon in.

A N T W O O R D C O U P O N

Ja, ik wil deelnemen aan de acties van Greenpeace:

Naam: _____ Voornaam: _____

Straat: _____ Nr: _____ Bus: _____

Postcode: _____ Gemeente: _____

Tel: _____ Geboortedatum: _____

E-mail: _____

Opsturen naar: Greenpeace, t.a.v. Caroline Dossche, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel

Expo 'Het groene hart van Afrika'

De Duitse fotograaf Markus Mauthe trok op vraag van Greenpeace de wouden van het Congobekken in om de verschillende bedreigingen voor de biodiversiteit te documenteren. Een selectie uit zijn foto's wordt tentoongesteld in café de fiennes van 27 november tot 22 december.

U kunt er ook een video bekijken over de industriële houtkap en de mogelijke oplossingen om tot een houtkap te komen met meer respect voor het milieu. En niet te vergeten voor de mensen die voor hun dagelijkse leven van het woud afhankelijk zijn. In Afrika leven ook de laatste mensapen die genetisch zo sterk met ons verwant zijn.

Greenpeace voert campagne op twee fronten: op het niveau van het bosbeheer in het Congobekken en in de landen die het hout invoeren. De inspanningen kaderen in het project 'Het groene hart van Afrika', dat tot doel heeft de laatste bossen in het Congobekken te beschermen.

Liggen de Afrikaanse bossen u na aan het hart en wilt u een specifieke gift doen voor dit project? Dat kan met een storting op rekeningnummer 001-1380706-84 (met de mededeling 732.151). Alvast bedankt!

Praktisch:

Expo: Het groene hart van Afrika

Van 27 november 2006 tot 22 december 2006

Openingsuren: maandag tot vrijdag van 10u tot 17u (in het weekend gesloten).

Café de fiennes, Fiennestraat 77 in 1070 Brussel (op wandelafstand van station Brussel-Zuid).

Greenpeace steunen via een legaat of schenking

Waarom zou ik een testament opstellen? Hoe stel ik een testament op? Hoeveel bedragen de successie- of schenkingsrechten? Hoe kan ik Greenpeace steunen door middel van een legaat of schenking?

Heel wat mensen stellen zich deze vragen wanneer ze een testament willen opstellen of een schenking willen doen. In onze brochure **Testamenten en schenkingen** vindt u de antwoorden.

Het eerste deel van de brochure handelt over testamenten en schenkingen in het algemeen. We vestigen bijvoorbeeld uw aandacht op het bestaan van het duolegaat, een interessante formule die u een aanzienlijke belastingbesparing kan opleveren. In het tweede deel van de brochure gaan we dieper in op onze werking en onze milieubeschermingscampagnes.

Kortom, een brochure die zeker de moeite loont om eens door te nemen. U kunt ze vrijblijvend aanvragen door ons de antwoordstrook ingevuld terug te sturen, of contacteer Raf Drijvers: raf.drijvers@be.greenpeace.org, tel. 02 274 02 33.

A N T W O O R D S T R O O K

Ja, ik wil graag de brochure **Testamenten en schenkingen** ontvangen.

Naam: _____

Voornaam: _____

Straat: _____ Nr: _____ Bus: _____

Postcode: _____ Gemeente: _____

Telefoon: _____ Geboortedatum: _____

Stuur dit formulier naar: Greenpeace, t.a.v. Raf Drijvers, Haachtsesteenweg 159, 1030 Brussel

GREENPEACE

DOSSIER

Winter 2006 • December - januari - februari

HET LOBBYWERK VAN GREENPEACE

In de Europese Unie (EU) lijdt 7% van de kinderen aan astma. Je zou denken dat men daar in Brussel wat wil aan doen. Maar eigenlijk komt dit niet dikwijls ter sprake. Misschien omdat de agenda in Brussel vooral een economische is? Zoals wel vaker zijn volksgezondheid en milieubescherming niet de eerste prioriteiten. Greenpeace wil die trend ombuigen, en wil gezondheid en milieu bovenaan de politieke agenda plaatsen. Dat is de taak van de lobbyisten van de Greenpeace European Unit, gelegen in de Europese wijk van Brussel, maar ook van hun collega's in de nationale kantoren. De parlementsleden die over de EU-wetten stemmen, hebben er alle belang bij rekening te houden met onze gezondheid en ons milieu.

In de Europese wandelgangen

Brussel telt zowat 15.000 lobbyisten. De meeste onder hen verdedigen privébelangen. Hun opdracht bestaat erin de wetgevers te informeren en zo de stemming proberen te beïnvloeden van wetten die in de 25 EU-lidstaten van toepassing zullen zijn. Greenpeace probeert via zijn lobbyisten te bereiken dat die wetten het milieu beter beschermen. Jorgo Riss staat aan het hoofd van de *Greenpeace European Unit*, die lobbyt bij de EU-instellingen. We spraken met hem over het werk van de Greenpeace-lobbyisten in de Europese hoofdstad.

Waarom is jullie kantoor in de Belliardstraat gevestigd, in het hart van de Europese wijk in Brussel?

Jorgo Riss: "Dan moeten we niet verlopen! Om de belan-

gen van het milieu te verdedigen, zijn rechtstreekse en persoonlijke contacten met de europarlementsleden nodig. De parlementsleden kunnen van goede wil zijn, maar ze hebben niet altijd de tijd om een problematiek tot in de kleinste bijzonderheden te kennen. Ze zijn afhankelijk van informatie van zowel de industrie als van niet-gouvernementele organisaties (ngo's), zoals Greenpeace."

Waaruit bestaat jullie werk?

"Onze job is tweeledig: de ontwikkelingen binnen de EU op het vlak van nieuwe wetten of een nieuw beleid op de voet volgen en de mogelijke gevaren en opportuniteiten ervan analyseren. Op basis van die analyse werken we een strategie uit om de wetgeving milieuvriendelijker te maken. Het kan drie tot zeven jaar duren voor er over een wet wordt gestemd. We hebben dus de tijd om te reageren. Als we vinden dat er aan een wet moet worden gesleuteld, nemen we contact op met onze juristen of organiseren we publieke campagnes samen met andere ngo's, vakbonden, consumentenorganisaties... Een ngo kan op haar eentje moeilijk vooruitgang boeken in een EU-dossier. Men moet dus bondgenoten zoeken."

Is jullie positie niet zwakker dan die van de immens grote industriële lobby?

"Zeker! Neem nu het REACH-dossier ⁽¹⁾

dat brandend actueel is. Twee collega's van de European Unit buigen zich over dit dossier. De lobbyorganisatie van de chemische industrie ⁽²⁾ daarentegen telt 140 lobbyisten. Daarnaast zijn bepaalde chemische bedrijven, zoals BASF en Bayer, ook sterk vertegenwoordigd in Brussel. En dan zijn er ook nog de grote publicrelationsbureaus, zoals Burson-Marsteller, die de chemische industrie als klant hebben. 95% van de contacten die EU-ambtenaren hebben, is met de industrie. Ze horen dus het standpunt van de industrie meer dan dat van de ngo's."

Welke oplossing stellen jullie voor?

"Greenpeace is lid van de organisatie Alter EU die opkomt voor een grotere transparantie op het vlak van lobbywerk. We hebben drie eisen: het publiek heeft het recht te weten waarvoor de lobbyisten lobbywerk verrichten, voor wie ze dit doen en waar het geld hiervoor vandaan komt.

In de VS is die informatie openbaar. Bij

ons echter niet! Dankzij een transparantere procedure zouden de EU-ambtenaren beter op de hoogte zijn. Op dit ogenblik kunnen ze moeilijk opkomen voor het algemeen belang, zoals milieubescherming, als ze alleen maar de privébelangen horen verdedigen."

Nochtans laat Greenpeace duidelijk van zich horen?

"Dat klopt. De reden is onze onafhankelijkheid van de overheid en de industrie. Hierdoor kunnen we kritiek uiten en de verantwoordelijken met de vinger wijzen. Bovendien kunnen we ook een publiek debat aanzwengelen en gedaan krijgen dat de resultaten van dit debat op een constructieve wijze worden gebruikt. Een peiling van Eurobarometer uit 2006 toont bijvoorbeeld aan dat een groot deel van de EU-burgers zich zorgen maakt over het milieu. Die informatie gebruiken we uiteraard om onze eisen kracht bij te zetten. Ik denk ook dat de kwaliteit van ons werk een voorname rol speelt. Een team van wetenschappers staat ons

WELKE ROL SPELT GREENPEACE BIJ ANDERE INTERNATIONALE INSTELLINGEN?

Greenpeace lobbyt niet alleen bij de EU in Brussel. Bij Greenpeace International in Amsterdam is er ook een Politieke Afdeling. Een van de taken van deze afdeling is Greenpeace te vertegenwoordigen bij de grote internationale en regionale conventies en contacten met politici te leggen en te onderhouden. Hiermee wil Greenpeace beslissingen beïnvloeden die op hoog niveau worden genomen over een heleboel problemen. Denk bijvoorbeeld aan de bescherming van de oceanen en de biodiversiteit, de eliminatie van ggo's en gevaarlijke toxische stoffen of de strijd tegen de klimaatverandering. Het wereldwijde lobbywerk van Greenpeace en andere ngo's heeft bijvoorbeeld geleid tot de bekrachtiging van het Kyoto-protocol over de broodnodige vermindering van broeikasgassen.

⁽¹⁾ Ontwerpverordening die moet leiden tot de identificatie en geleidelijke eliminatie van de gevaarlijkste chemische stoffen.

⁽²⁾ CEFIC: Conseil Européen des Fédérations de l'Industrie Chimique (De Europese Raad van de Federaties uit de Chemische Industrie)

Chemische stoffen, klimaatverandering, overbevissing, export van giftig afval... Het zijn maar enkele onderwerpen die regelmatige contacten met Europese verantwoordelijke vereisen.

bij. Oplossingen zoeken voor de verschillende milieuproblemen, behoort tot hun takenpakket. Een aantal jaren geleden hebben we een debat over genetisch gewijzigde organismen (ggo's) gelanceerd en ons daarbij gekant tegen ggo's in de landbouw. Maar natuurlijk volstaat het niet dat gewoon aan de betrokken politici te zeggen. Je moet hen ook met argumenten overtuigen en dat kan alleen op basis van wetenschappelijke studies die de problematiek van de ggo's in detail bekijken. Je moet de politici die studies 'op een presenteerblaadje' aanbieden."

Wat gebeurt er daarna met de informatie over de EU?

"We sturen die door naar de betrokken Greenpeace-kantoren. Wanneer een of meer lidstaten zich tegen een wet verzetten, kunnen ze die blokkeren. Dan zet de campaigner in dat land of die landen zijn of haar petje van lobbyist op. Greenpeace heeft een kantoor in 20 van de 25 EU-lidstaten. Hierdoor kunnen we efficiënt optreden zowel op nationaal als op EU-niveau. Dat is ook een van onze sterke punten."

Hebben sterke EU-wetten werkelijk een effect?

"Meer dan men denkt! EU-wetten regelen immers niet alleen de EU-markt, maar ook de invoer van producten. Een voorbeeld: auto's die in de EU worden verkocht, mogen bepaalde vervuilende stoffen niet meer bevatten. Om de EU-markt niet aan hun neus te zien voorbijgaan, moeten Japanse en Zuid-Koreaanse autobedrijven deze EU-richtlijnen respecteren. Natuurlijk hebben die bedrijven geen aparte assemblagelijnen voor EU-wagens. Dus wordt de volledige assemblagelijne 'milieuvriendelijker'. Met andere woorden, de EU-wet heeft een wereldwijd effect."

Klimaatverandering: toont het Verenigd Koninkrijk zich een slechte leerling? Greenpeace verdubbelt zijn inspanningen om het land op andere gedachten te brengen.

Lobbywerk loont!

Is lobbyen gewoon maar een modeverschijnsel of is het een efficiënt instrument om veranderingen teweeg te brengen? Degelijk lobbywerk leidt tot resultaten. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de evolutie van het klimaatdossier.

2005: het Kyoto-protocol wordt van kracht. Dit protocol verplicht de EU-lidstaten hun uitstoot van broeikasgassen met 8% (in vergelijking met 1990) te verminderen tussen 2008 en 2012.

Nog tijdens 2005 beginnen er onderhandelingen voor de periode na 2012. In maart 2005 spreekt de raad van EU-milieuministers zich uit voor twee ambitieuze doelstellingen. Ten eerste mag de temperatuursstijging niet meer dan 2°C bedragen, wil men een rampzalige klimaatverandering vermijden. Ten tweede moet de uitstoot van broeikasgassen in de geïndustrialiseerde landen tegen 2020 met 15 tot 30% verminderen, en tegen 2050 met 60 tot 80%.

Maar dat is nog niet het einde van het verhaal. Tijdens hun topontmoeting in de lente van 2005 moeten de regeringsleiders deze doelstellingen bekrachtigen, en dat moet unaniem gebeuren. Via een lek verneemt Greenpeace echter dat acht lidstaten tegen de ambitieuze doelstellingen zijn. Tijd dus voor lobbywerk. Tegelijkertijd moet Greenpeace de progressiefste lidstaten onder druk blijven zetten, zodat die niet van mening veranderen.

Mahi Sideridou van de European Unit speelt informatie over de positie van de lidstaten door aan de nationale campagners. Daarna beginnen die hun nationaal lobbywerk: de enen beleggen een vergadering met de betrokken ministers, anderen zetten acties op touw. In Finland bijvoorbeeld lopen activisten verkleed als kikkers met zwemvliezen rond in de straten, met hun niet mis te verstane boodschap: als er niets wordt gedaan tegen de klimaatverandering, staan we vroeg of laat allemaal met onze voeten in het water. In het Verenigd Koninkrijk speelt Greenpeace informatie over het negatieve standpunt van de regering door aan de pers.

In het begin verzet ook België zich tegen de becijferde doelstellingen. Greenpeace gaat daarom intensiever met politici praten en uiteindelijk wijzigt de regering haar standpunt. Ook Spanje schaart zich uiteindelijk achter de ambitieuze doelstellingen. EU-voorzitter Luxemburg neemt gelukkig een progressief standpunt in. Maar Greenpeace moet heel lang een kat-en-muis-spelletje spelen met milieuminister Lucien Lux, voor er op vele vlakken overeenstemming wordt bereikt.

Uiteindelijk nemen de regeringsleiders van alle EU-lidstaten unaniem de doelstellingen over die de raad van milieuministers heeft goedgekeurd. Wereldwijd wordt de EU beschouwd als een progressieve partij bij de onderhandelingen over het Kyoto-protocol. Voor Greenpeace betekent dit een echte overwinning. Vandaag blijft de organisatie druk uitoefenen om de onderhandelingen over de periode na 2012 internationaal snel af te ronden. Opnieuw leggen onze lobbyisten hun oor te luisteren in de wandelgangen van de EU-instellingen.

Pingpong tussen de industrie en Greenpeace

Lobbywerk belangt iedereen aan. Al enkele jaren dwarsbomen de grote chemische bedrijven de plannen van de EU om de wetgeving inzake chemische stoffen te hervormen. De EU streeft met die hervorming naar een betere bescherming van mens en milieu. Greenpeace leidt de tegenaanval⁽¹⁾.

“De consumenten en het milieu verregaand beschermen”, zo formuleerden de EU-instellingen hun ambitie in 1998. Ze gaven hiermee te kennen dat een hervorming van de wetgeving inzake de 100.000 chemische stoffen op de EU-markt dringend nodig was. De hervorming (ook REACH genoemd) heeft onder meer tot doel meer gegevens over de chemische stoffen te vergaren, die informatie openbaar te maken en op termijn gevaarlijke chemische stoffen te vervangen door veiliger alternatieven.

De ngo's, sommige politici en een kleine groep chemische bedrijven in de EU hebben dit hervormingsontwerp positief onthaald. Maar het heeft tezelfdertijd de grootste golf aan lobbywerk in de geschiedenis van de EU teweeggebracht. Met de hulp van een legertje lobbyisten heeft de chemische industrie druk uitgeoefend op de EU-instellingen om van REACH een lege doos te maken.

Hardnekkige industrielobby

In het begin betwistte de chemische industrie zelfs de omvang van de chemische vervuiling van ons milieu. Maar al heel snel, o.a. na wetenschappelijke studies van Greenpeace, moest ze inbinden. De lobbyisten van de chemische industrie beweerden vervolgens dat REACH veel jobs zou kosten en financiële verliezen zou teweegbrengen. Maar in haar eigen studies trok de Europese Commissie de cijfers van de industrielobbyisten in twijfel.

De Commissie berekende dat dankzij REACH de gezondheidssector 50 miljard euro zou besparen, gespreid over 30 jaar. Dit bedrag overstijgt ruimschoots de kosten van REACH. De industrie raakte

echter niet ontmoedigd en zette haar ondermijningswerk voort. Zo beweerde ze – onterecht – dat REACH niet uitvoerbaar zou zijn voor kmo's.

EU-commissarissen in de klauwen van de industrie?

Sommige commissarissen (commissievoorzitter Barroso en industriecommissaris Verheugen) hebben niet gearzeld om de lobbyisten van de chemische industrie een handje te helpen. Beide commissarissen hebben geprobeerd om, zonder medeweten van de andere

De heren Barroso en Verheugen, respectievelijk voorzitter van de EU-Commissie en EU-commissaris bevoegd voor industrie, reiken de chemische industrie de hand...

⁽¹⁾ Voor meer informatie: *How the chemicals industry is trying to kill REACH*, Greenpeace International, mei 2006. U kunt het rapport (in het Engels) downloaden op www.greenpeace.org/belgium/nl/press/reports/toxic-lobby.

commissieleden, belangrijke stappen in de procedure voor REACH af te zwakken. Met hun manoeuvre trokken de heren Barroso en Verheugen duidelijk de kaart van de industrie. Blijkbaar hechten ze niet veel belang aan een wetgeving die de gezondheid en het milieu beschermt. Greenpeace en Friends of the Earth werden van dit manoeuvre op de hoogte gebracht en brachten het in de openbaarheid.

Maar de 'medeplichtigheid' tussen de industriellobbyisten en de EU-vertegenwoordigers gaat nog verder: soms vindt er een echte stoelendans plaats waarbij ex-EU-vertegenwoordigers en industriellobbyisten van plaats verwisselen. Op die manier kunnen ze REACH van binnenuit nog beter ondermijnen.

Greenpeace-diplomaten in actie

Toen REACH nog in een pril stadium verkeerde, trok Greenpeace al van leer tegen de pogingen van de industrie om de wetgeving te ondermijnen. Dag na dag oefenden we druk uit, niet alleen op de Europese instellingen, maar ook op de industrie en op de verschillende nati-

onale regeringen die zich over REACH moeten uitspreken.

Fawaz Al Bitar is voor Greenpeace België en Greenpeace Luxemburg verantwoordelijk voor het REACH-dossier. Een groot deel van zijn tijd brengt hij door met lobbywerk: "Eerst moesten we alle betrokken partijen ervan overtuigen dat chemische vervuiling een feit is, wat de industrie ook beweert. Daarom lieten we wetenschappelijke studies uitvoeren die aantoonde dat de vervuiling overal aanwezig is en dat ze een gevaar betekent voor onze gezondheid.

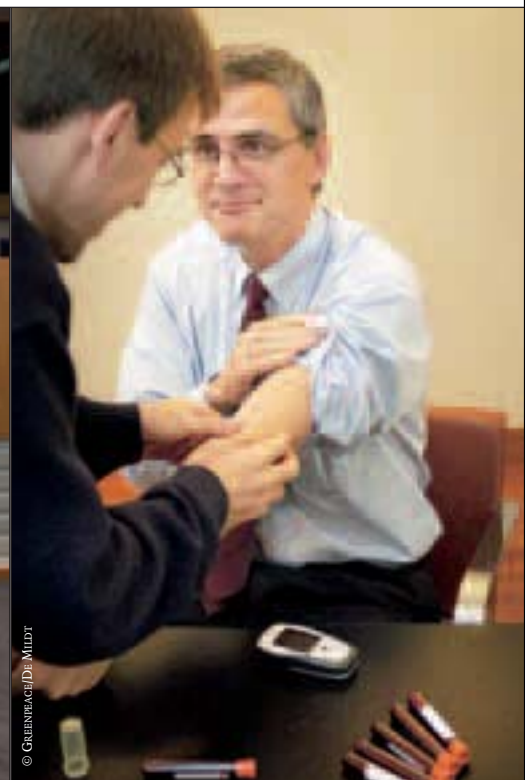
We trokken zelfs met stofzuigers naar de gebouwen van het Europees Parlement en naar het huis van verschillende ministers. We lieten ook het bloed van parlementsleden en ministers onderzoeken. En wat blijkt? Gevaarlijke chemische stoffen (ondermeer kankerverwekkende) vinden we wel degelijk terug in ons huisstof en in ons lichaam, waar ze hun vernietigend werk doen.

Vervolgens richtte ik me, als nationale campagneverantwoordelijke, tot de Belgische en Luxemburgse politici. Ik wees ze op hun verantwoordelijkheid

door aan te stippen dat ze een deel van de oplossing kunnen zijn. Ik denk dat het lobbywerk in België en Luxemburg succesvol was. Beide regeringen en de meeste europarlementsleden van die twee landen hebben zich uitgesproken voor het principe om gevaarlijke chemische stoffen door veiliger alternatieven te vervangen. Ik blijf nu nog druk uitoefenen, zodat België en Luxemburg hun progressieve standpunt behouden en ook andere lidstaten ertoe overhalen de weg van het milieu te volgen."

Greenpeace zet ook bedrijven onder druk zodat die gevaarlijke chemische stoffen in hun producten vervangen door minder schadelijke alternatieven. En heel wat bedrijven hebben dat ook al gedaan, waaronder een heleboel elektronica- en textielbedrijven. Dat bewijst dat vervanging economisch haalbaar is! Maar ondanks herhaalde druk van Greenpeace kanten de grote chemische bedrijven, zoals Bayer en BASF, zich nog altijd tegen het vervangingsprincipe.

Toxische stoffen zijn overal aanwezig, ook in ons huisstof en in ons bloed. Dat kon Greenpeace aantonen met een grootscheepse stofzuigactie in onder andere het Europees Parlement en een bloedafname bij parlementsleden en ministers, zoals Kris Peeters.

Lobbywerk en wetenschap: een onafscheidelijk duo

Lobbyisten moeten de onderwerpen die ze verdedigen, grondig kennen om anderen te kunnen overtuigen. Ze krijgen daarvoor hulp van de Wetenschappelijke Afdeling van Greenpeace. Die is gevestigd aan de Universiteit van Exeter (VK).

Bij die afdeling werken zes wetenschappers die het superdruk hebben. De meeste milieuproblemen (klimaatverandering, de verspreiding van ggo's in het milieu of toxische vervuiling), kunnen alleen maar worden ontdekt en begrepen via wetenschappelijke studies. Bovendien reikt de wetenschap ook oplossingen aan. Alle Greenpeace-campagnes stelen op stevige wetenschappelijke gronden.

Analyseren en rapporteren...

Op de bureaus van de Wetenschappelijke Afdeling staan enkele laptops. Het team haalt ze uit elkaar en onderwerpt de verschillende onderdelen en materialen aan tests om te zien of ze gevaarlijke che-

mische stoffen bevatten. In vijf bekende laptopmerken treffen ze inderdaad zulke stoffen aan. In die van HP en Apple zit de grootste hoeveelheid.

De laatste jaren heeft de Wetenschappelijke Afdeling studies gepubliceerd over alternatieven voor vervuilende technologieën, zoals windenergie. Ze heeft de ontbossing in kaart gebracht en informatie vergaard over de gevolgen voor de klimaatverandering. Ze heeft ook mee documenten voorbereid die aan de verschillende EU-ministeries van milieu zijn overhandigd om te vermijden dat het verbod op de commerciële teelt van ggo's werd opgeheven.

De conclusies van hun werk en onderzoek worden daarna naar alle Greenpeace-kantoren gestuurd die ze gebruiken om industriële en politici te overtuigen en milieuvriendelijke oplossingen voor te stellen.

...en daarna overtuigen!

Gaandeweg is het werk van de Wetenschappelijke Afdeling uitgebreid en nu vertegenwoordigen de wetenschappers geregeld Greenpeace, bijvoorbeeld op bijeenkomsten voor internationale milieuconventies en -verdragen. Zo is de afdeling in mei 2006 gesprekken begonnen met het hoofdkwartier van het VN-Milieuprogramma in Nairobi over de manier waarop men het wereldwijde probleem van plastic afval in de oceanen kan analyseren en aanpakken.

Lobbywerk en wetenschappelijke studies leiden tot de successen die Greenpeace geregeld voor het milieu behaalt. Ze zijn niet zo zichtbaar als onze acties, maar ze verdienen zeker ook onze volle aandacht.

Caroline Veter

HELP ONS DRUK UIT TE OEFENEN

U kunt ons ook helpen druk uit te oefenen waar en wanneer het nodig is. Hoe? Door ons de briefkaarten terug te sturen die u geregeld bij ons tijdschrift vindt of door op onze website www.greenpeace.be deel te nemen aan cyberacties.

Een minister die duizenden briefkaarten ontvangt van sympathisanten die zich zorgen maken om de klimaatverandering of die stapels e-mails ontvangt van mensen die de oerbossen willen beschermen, zal vlug begrijpen hoe belangrijk al die stemmen zijn. En het werkt! Door het massale verzet van onze sympathisanten tegen ggo's zijn die nu uit de supermarktrekken verdwenen.

Wetenschappers ontmantelen een laptop om de aanwezige chemische stoffen kritisch te analyseren.

© GREENPEACE/ROSE

GREENPEACE

Haachtsesteenweg 159 • 1030 Brussel • Tel: 02 274 02 00 • www.greenpeace.be